

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

№ 6(411)

2005
февралийн
17
Четверг

№ 17
(21103)

Хабарай
эхин шара
бар
нарын
9
гарагай
5

Буряад Унэн

ДАЛАЙ-ЛАМЫН АМАРШАЛГА

Буряад Республикын Президент Леонид Потаповай нэрээр дэлхэйн буддын шажантанай толгойлогшо, Гэгээн түрэлтэ XIV Далай-ламын бэшэг ерэбэ.

Гэгээн түрэлтэ Далай-лама бэшэг соогоо манай республикын толгойлогшые, Буряад ороноймнай бүхы ажаһуугшадые Сагаан нараар - зүүн зүгэй литээр Шэнэ жэлэй ерэнээр амаршалаад, хамагай найн найхание хүсэбэ.

Буряад Республикын Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ А.В. ПОТАПОВ февралийн 14-16-ай үдэрнүүдтэ Баунтын болон Яруунын аймагуудаар албан хэрэгээр ябаба.

Түрүүшын үдэртэнь республикын толгойлогшо Баунтын аймагай Уакит хууринай социальна болон үйлэдбэрийн халбаринуудай объектүүдэй, тодорхойлоходо, хургуулиин, залуушуулай түбэй, ЖКХ-гай объектүүдэй, «Витимгеопрот» артелиин ажал ябуулгатай танилсаба. Гадна хууринай ажаһуугшадай хамтын суглаанда хабаадалсаа. Удаань «Горячий Ключ» гэрэн Буряадаймнай гайхамшаг курортын хүгжэлтын түбэг бэрхэшээлүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ оролсоо.

Февралийн 15-да А.В. Потапов Маловск хууринай «Прииск Ципикапский» ОАО-гой байшан соо Баунтын аймагай алта угаадаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаа. Тэрээнэй хүүдэнь Буряадай Президент Багдарин тосхондо хойто зүгэй ой тайгата аймагай эдэбхитэдтэй зүблөө үнгэргэжэ, 2004 ондо аймагай социальна-экономическа хүгжэлтын дүнгүүдые шэнжэлээд, 2005-2007 онуудай зорилгонуудые тодорхойлоо. Удын хойно А.В. Потапов Романовка хуурин ошожо,

Витимскэ захиргаанай социальна халбарин объектүүдэй ажал ябуулгатай танилсаа.

Тэрэл үдэртөө республикын толгойлогшо Яруунын аймагай Инсэнгэ хуурин хүрэжэ, эрхэтэдэй хамтын суглаа үнгэргөө, мүн хүршэ Ширинга хууринай спортын байшан хараа бшуу. Аймагай түб Нархата тосхоной үнэн алдартанай хүмэ, соёлой-спортивна байшан, аймагай больница болон номой сан хараад, хүүгэдэй сэсэрлиг нээлгын баяр ёһолоддо хабаадалсаба.

Февралийн 16-да А.В. Потапов Ульдэргэ, Эгэтын-Адаг, Мужыха, Комсомольскос, Тулдуун хууриунуудта хүрэжэ, социальна халбарин объектүүдтэй танилсаа, малшадай буусануудаар ябаа. Эгэтын дасан хүрөө.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

Эсэгэ ороноо хамгаалагшадай һайндэрөөр Буряад Республикын Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ А.В. ПОТАПОВАЙ амаршалга.

Хүндэтэ нүхэд!

Буряад Республикын Правительствын болон өөрынгөө үмэнзһөө тание Эсэгэ ороноо хамгаалагшадай үдэрөөр амаршалнаб.

Росси гүрэнэймнай Зэбсэгтэ хүсэнүүд манай Эсэгэ ороной хүгжэн халбарха хэрэгтэ аргагүй шухаг үүргэ дүүргэдэг. Элдэб үе сагуудта гүрэнэйнгөө хилые нэгтэ бэшэ хамгаалхан сэрэгшэднай эрэлхэг зоригой, баатарлиг зангай, Эхэ орондоо болон түрэл арадтаа үнэн сэхэ дурлалай бодото жэшээ боложо үгэдэг байгаа ха юм.

Агуу Илалтын 60 жэлэй ойтой ойрын холбоотой байһанаараа, мүн тэрээнэе тэмдэглэлгын эхин боложо тодорноороо тус һайндэр бидэнэй зүрхэндэ бүришые үгстэйгөөр ханагдана. Бүхы дэлхэйе фашист булимтарагшадаһа аршалжа шадаһан эрэлхэг баатар сэрэгшэдэймнай зориг габьяа тухай нураг

суу дэлхэй дүүрэн тараһаниинь мэдэжэ.

Дайшалхы зоригой гэршэ болоһон энэ баатаршалга Эхэ ороноо хамгаалха мэргэжэл шэлэнгэ сондо, гүрэнэймнай зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй зэргэдэ татагдаһан залуу хүбүүдтэ болон эрхэтэнэйнгээ уялга дүүргэхээр бэлэн байгшадта үнэн бодото жэшээ болоһоор зандаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалагшын үндэр пэрэ зэргэдэ хүртэхэ гээшэ агуухэ талаан мүн, тиймэһээ арад олонойнгоо урда тэрээнээ ариг сөбэрээр абажа ябаха уялгатайбди.

Шэн зүрхэнһөөн, хүндэтэ нүхэд, таанадтаа хубийн жаргал болон ажана амгалан байдал, ажал хүдэлмэрийн ба алба хаалгын амжалта хүсэнэб. Дэлхэй дээрхи эб найрамдалай түлөө бидэ бүхэндэ бэлэглэгдэһэн Илалтые эрэлхэгээр хадагалжа ябаа.

Буряад Республикын Президент -
Правительствын Түрүүлэгшэ
А.В. ПОТАПОВ.

Завтра в Издательском доме «Буряад үнэн» состоится «Горячая» телефонная линия Управления вневедомственной охраны при МВД РБ.

На вопросы читателей ответит начальник Управления вневедомственной охраны полковник милиции **Александр Импадистович КРАСНОВ.**

Звоните с 11.00 до 12.00 по тел.: 21-54-54 и 21-50-96.

САГААЛГАМНАЙ САЛГИДАНААР ЛЭ, САГААЛГАМНАЙ!

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото.

Синий цвeтoк сахилдаг—
Синее пламя земли,
Сильные сия люди —
Символ небесной Шанаа.

Картина Д.-Д.Р.Найданова.

Маленькое село Шанаа Селенгинского района с виду неприметное, но здешние места удивительно притягательные.

Наше бесштанное, босоногое детство прошло здесь, на этой Земле. Школа наша в Шанаа была начальной и малокомплектной. В самом конце левого селения жила семья Найдановых. И первой моей учительницей была Анисия Игнатьевна Иванова, супруга нашего уважаемого ветерана войны и труда Даши-Доржи Раднаевича Найданова.

В 1987 году не стало нашего любимого отца Цыден-Доржи Дагбаевича Цыбикдоржиева. Мы, хотя уже давно взрослые, душой сразу осиротели. Но, бывало, встречу нашего соседа по даче, земляка Даши-Доржи абгай, друга моего отца, замечательного, счастливого и отважного сына моей малой Родины - Синего Шанаа, сразу становится светло и радостно на душе.

23 февраля 2005 года, в День защитника Отечества, нашему земляку, ветерану войны и труда, инвалиду Найданову Даши-Доржи Раднаевичу исполняется ровно 80 лет.

Предлагаю отрывок из очерка журналистки Ирины Жимбуевой «Солдат не рисует войну».

«... Великая Отечественная началась для него с изнурительной работы на укладке шоссе на дороге от Новоселенгинска до поселка Гусиное озеро, которая шла в сторону железнодорожного полотна ВСЖД. Как сегодня вспоминается, со всего Селенгинского района собрали таких же шестнадцатилетних. День и ночь тянулись в сторону села Цайдам повозки лошадей, груженные гравием для строительства и укрепления дороги ВСЖД. И для подростков работа была круглосуточной. Никто из них даже не задумывался удрать до дому. Только все чаще и чаще отпускали тех, кто уезжал на фронт проститься с родными. Одним из первых из своего поселка Селендума ушел старший его брат Даши-Буджап. Так он и не вернулся домой, погиб в 42 году под Ленинградом. Зимой он закончил экстренные курсы трактористов, а весной уже пахал колхозные поля. Среди работающих остались лишь женщины и подростки. Хотя таким уже себя Даши-Доржи не считал, а был он старшим тогда в семье, отвечал за всех, был хозяином.

А военные дороги начались зимой 43-го. В Мальту Иркутской области попал с четырьмя земляками своими. Здесь находилось военное пехотное училище, готовившее младших лейтенантов. Через каждые три месяца уезжали на фронт молодые офицеры. Но его учеба растянулась на целый год. Помню, го-

К 60-летию Великой Победы

СОЛДАТ ЖИВЕТ С ОГРОМНОЙ ВЕРОЙ

Ветераны войны и труда с.Шанаа и пос.Селендума

могли освободить от фашизма Европу. Против нее всякая демагогия бессильна. Свое первое ранение командир взвода Найданов получил после трех месяцев боевых действий. Хотя оно считалось легким, тем не менее пролежал в госпитале два месяца. А второе пришлось на освобождение уже самой столицы Западной Украины - Львова, где получил тяжелую контузию. Тогда на груди молоденького командира заблестел его первый орден Отечественной войны 2-й степени. Уже в Чехословакии - вторая контузия с физическим увечьем. Долгое лечение в госпитале, затем освобождение Вены, снова госпиталь. Вот-вот долж-

Д.-Д.Р.Найданов в кругу семьи

ворит, как из Иркутска привезли нам обмундирование, все вплоть до белоснежных носовых платков. Таких чистеньких, красивых, молодых загрузили в товарный вагон и айда на фронт! Знали, что только на Запад, на фронт. Но в начале была Москва, целую неделю находились в ставке главного командования. Гулял по столице, было огромное желание увидеть Сталина, но куда там. После приезда пополнения офицеров из Среднего училища наш эшелон двинулся на 4-й Украинский фронт, - вспоминает капитан в отставке, инвалид войны. Выгрузились, не доезжая города Перемышля. Распределение по дивизиям много времени не заняло. Так, младший лейтенант Даши-Доржи Найданов стал командиром взвода 325-го гвардейского полка 129 гвардейской дивизии, с которой прошел всю войну. Первый бой - это всегда страшно. Не поверю, что этого чувства не было у кого-то. Он всегда присутствовал, но вот стоит ли показывать, если ты еще командир?

А ведь за тобой твои товарищи и твои бойцы. Это уже после привыкаешь к раненым, погибшим своим и врагам. Сколько для меня продлилась война, но среди моего окружения не было ни одного предателя, из-за страха бросившего своего раненого товарища. Это были люди другого склада, воспитанные в особое время по другим этическим законам. Дисциплина - вот главное, что было тогда, вряд ли без нее мы выиграли войну. Я много разноречивого читаю о той страшной войне и многое не воспринимаю. Как безшибок, на то мы живые люди. Но и те миллионы погибших, думаю, не простили бы превратный смысл их смертей. Это история: мы свою страну отстаивали и по-

на была прийти победа, но Найданова отравили для продолжения военной службы в Забайкальский военный округ. Уже с Читы, где медицинская комиссия дала свой окончательный вердикт о непригодности несения службы, отправили домой. Для него война кончилась чуть раньше Дня Победы. Инвалид войны, кавалер двух орденов Отечественной войны, ордена Красной Звезды и множества медалей Даши-Доржи Найданов сегодня встречает свой 80-й

**А мы в душе надеемся,
верим, что он обязательно
справит новоселье!
И он, солдат войны, живет
с огромной верой.**

юбилей и 60-летие Великой Победы.

А самая первая победа пришла в его двадцать лет. С тех пор прошла целая жизнь. 60-й цикл по Рабжуну, самые зрелые, созидательные его годы отданы родному колхозу, затем совхозу «Селенгинский». Сразу же по возвращению с войны на общем собрании колхозники избрали его зампределителем, после пришлось и председательствовать.

Даже страшно сегодня представить, что нет сейчас этого хозяйства, мощного Селенгинского совхоза, одного из ведущих в республике тогда, которое поднимали и развивали всем миром. Не доедали, работали сутками. Развалился СССР, получается все следом развалилось. Все, что мы добывали и достигали потом и кровью, развалено, разворовано. Так ведь и называют: праздник со слезами на глазах! Если спросит внук, где я и что в этой жизни сделал, как ответить? Потрясти только медалями? Но в одном не отчаялся ветеран - это в своей семье.

Отважные и сильные сыновья нашего села

Пока он жив, она крепка, как крепость, надежная защита от всего. Со своей супругой Анисией Игнатьевной, ветераном тыла и труда, которая всю свою жизнь проработала учительницей начальных классов, воспитали трех дочерей и двух сыновей. И, конечно, самая отрада и гордость - внуки, которых пока девять и в 2004 году у него появилась первая правнучка. «Ради этого стоило воевать и проливать кровь!» - говорит земляк. Заботой и любовью детей не обделены мы с женой. Слава Богу, все дети выросли и стали хорошими людьми!

Живут супруги Найдановы около 60 лет вместе в дружбе и согласии. Но в чисто бытовом плане у них есть проблема: из-за холода в квартире зимой переезжают в дачный домик, что на Стеклозаводе. Ветеран сам утепляет, целое лето готовит дрова. Дома он не сидит сложа руки, что-нибудь да делает, мастерит.

А его хобби, настоящее увлечение - живопись. Он - самодеятельный художник. После войны заочно окончил отделение живописи, изостудию им. Крупской и потому краски и кисти у него всегда с собой. 8 мая 2003 года в музее им. Сампилова дети устроили персональную выставку его картин, а у него их очень много. На этой выставке присутствовало много земляков - односельчан, представителей Селенгинского района. Очень широко освещала пресса, телевидение и все средства массовой информации. Был великодушный общий праздник. В этом году торжественно отметили 80-летие со дня рождения его супруги, Анисии Игнатьевны. Столько теплых и торжественных слов и поздравлений было сказано в адрес этой семьи. В этой трудной, но счастливой жизни надежным тылом всегда была его жена, верная подруга, мать и бабушка его детей и внуков. Она с самой молодости и до сего времени вела, ведет свою семью мудро и дальновидно. Во всех отношениях честная, образованная и высокой культуры человек. Эти хорошие черты переняли их дочери. Хорошее воспитание со стороны матери положительно повлияло на воспитание детей: с должным уважением относиться друг к другу, почитать старших и заботиться о младших. А это ведь главный залог любой благополучной семьи. Даши-Доржи Раднаевич как хозяин крепкий, работоспособный, день и ночь трудился, не покладая рук для того, чтобы обеспечить семью.

Даши-Доржи Раднаевич 50 лет трудился во имя процветания своей Родины, в целом страны. Дожил до золотой свадьбы!

Но в этом счастливом обстоятельстве есть одно, большое «но», ветеран наш, единственный из ветеранов, живущих в городе из всего Селенгинского района, один не имеет своего благоустроенного жилья, где было бы тепло, уютно и хорошо. 2-3 раза был он на приеме у Президента А.В. Потапова, но вопрос до сих пор не решается. Мы - земляки - шананцы, бьем тревогу во все колокола. Если бы ему к 60-летию Победы предоставили квартиру, такие большие духовные заслуги обрекли бы руководители республики и города.

Наше землячество во главе с Нимой Жамбаловичем Санжиевым готовимся отметить эти знаменательные даты: 60-летие Победы и юбилей ветерана. И если уважаемому ветерану предоставят квартиру, это будет настоящим грандиозным праздником Победы для Даши-Доржи Раднаевича. А мы в душе надеемся, верим, что он обязательно справит новоселье! И он, солдат войны, живет с огромной верой.

Желаем ему и всей его большой, дружной семье здоровья, счастья, благополучия. В конце хочу посвятить ему песню «Золотое сердце отца» - «Абым ариун сэдхэл заяа» слова и мелодия мои. Оркестровка для симфонического исполнения сделала Л.Н.Санжиевой. Партитура поступила в театр оперы и балета для исполнения в праздничные дни.

Энгельсина ГАРМАЕВА.

Абым ариун сэдхэл заяа

Слова и музыка:
Э.М.ГАРМАЕВОЙ.
Оркестровка
Л.Н.САНЖИЕВОЙ.

1. Дайнай дүлэн соогуур
Дайсание даражархөөд,
Дүүрэн шан үбсүүндээ зүүхэн
Дорюун сэбэр, бэрхэ абам.

Дабталга

Абым сагаан сэдхэл заяа
Аша эзэнэр, гушанаргаяа,
Алтан дэлхийн альган дээрэ
Ариуун сэбэр аршаан шэнги.

2. Ажал, хэрэг, үри бээ
Ара үбэртөө ашаалаад,
Ажабайдалай жолооо
Алдангүйгөөр баряалта!

Дабталга

3. Абым хэһэн үйлэ, хэрэг
Орон шотагаа суурхуулаа,
Ошоһон наһанайнь орой
Одо мэншээр ялараа!

БАДАН ТУРААХИНАЙ ҮРИ НАДАНАД

Бэлигтэ, Бэлигма эхирнүүд

Жэргэнэд лэ үнгэржэ байдаг поездын гүйдэлүү, жэгтэй түргөөр ой жэлүүд хубаряад лэ ошонол байна. Мэнэ хаяхан хори хүржэ гү, али хориной богото алханаг үетэй ханшагаа бууралтажа, үри хүүгэдэ гэрлүүлжэ гү, али 50 наһанайнгаа ойн баярыс угтажа байхадань яаха болонол?..

Эрхүүгэй университетэй журфагта нуража байһан Баярмаа Дымбрылова манай газетэдэ практика гарахаяа ерэхэднэ, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшөөр редколлеги намайе томилоо бэлэй. Мүнөө наһаадам, ехэшые дуратайгаар зүбшөөгөөгүйл хэн хаб: ээм дээрээ үлүү ашаа тээхэ хон дуратай байха бэлэй.

Гэбэшые аймхайшагаар юм гү, али гайханаг гэлхэн шэнгээр гү - угаа шадамараар макияз хэһэн эдирхэн басаган таһагаймнай богото алхажэ ороод, үүдэндэ зогсохыень харахадаа, эхын эхэрэлээр зүрхэмни халижа, хажуудаа ерүүлжэ, хөөрэлдөө бэлэйб.

Баярмаа журналист болохо гэжэ түрэнн, ушшагүй номын, мэдээгүй юумэннинь үгы, нүбэлгэн өөр басаган байшоо. Баярмаа практика найнаар гаража, редколлегиин зүгһөө эрхим сэгнэлтэ абанан байгаа. Энэмнай 1980 ондо болоһон ушар.

Хойто жэлын - 1981 ондо баһал практика гарахаяа Баярмаа дахин ерээ хэн. Тиихэдэе журналистикаар теоретическэ бэлэхэлын бүри гүнзэги болоһон байгаа. Юрэдөө, Баярмаа алишые талаараа бэлигтэй басаган хэн: зураг зураха, зохёол бэшэжэ туршаха...

Тэрэ ерэхэдэ, тэрэмнай ИГУ-гайнгаа нүүлшын курсада ябаал даа. Би 1980 ондо соёлой болон хургуулин таһагыс даагшаар томилогдонхой, харюусалгамни дэшилхэн байгаа. Юун болооб гэбэл, таһагыс даагша байһан Георгий Цыренович Дашабылов «Байгал» сэтгүүл руу ябашанан, сурбажалагша Дондог Бальжинимаев Буярадай номой хэблэрүү «зугадашанан», Москвагай Литература институт дүүргэһэн Бальжинима Юндунов сүлөөтэ мэргэжэл шэлэжэ «талиһан» - нимэ байдалтай үлэшэн би яаха-хээхэ бэлэй гэжэ бодолгото болоо хэн бээб даа.

Иимэ хашаланда ороходоо, би Баярмаада ингэжэ дурадхааб:
 - Баярмаа, һайн бодожо үзөөрэй.

Гэртэхиндээ хэлээрэй. Дээдэ хургуулиингаа үлхэн сагыс заочноор дүүргээ нааш яахаб?

- Зай! - гэжэ хашхарха тооной харюусаад лэ, хүнэй зүбшэхэ заб олгонгүй, кабинетдээ хиидэжэ гараад лэ, үгы болошобо.

Тиигээд лэ эжыдээ ошоно, муртэйгөөр ойлгууланшысгүй, Эрхүү руу ниидэхээс аэропорт руу ябашаба ха.

Үглөөдэриш хүдэлмэридөө ерээд нуутарни, редактор Р.Б.Гармаев намайе дуудабал даа. Орохолоорни, редактор хүнхинэнэн хоолойгоороо намда хандажа:

- Баярмаатай юун гэжэ хэлсээ һэмта? - гэжэ асууба. Харан гэхэйм, Баярмаагай эжы Гыма Бадмаевна редакторай кабинет соо нуугаад:

- Басагыем бү хүлгүүлт. Университедэ басагамни дүүргэг лэ, яагаа гээшэбта, -

Уласхоорондын, регионууд хоорондын болон республиканска фестивальнуудай лауреат, эдир дуушан Вика Орбодоева

гэжэ гэмэржэ нууба. - Намдатнай үшөө нэгэ басаган бии юм лэ. Баярмааһаа дутуугүй бэлигтэй. Соёлой институт дүүргэһэн, мүнөө Хэжэнгэдэ комсомолой райкомдо хүдэлнэ.

- Танай басагыс хүлгүүдхэн хүн үгы. Миин лэ дурадхал хэлэгдэхэн байха. Хургуулаа орхёод ажалла гэжэ би хэлээгүй бшуб даа. Бээ баригты, - гэжэ арай гэжэ сэдхэлыень доро дарабабди.

- Тиимэ юм наань, хоёрдохи басагаа ерүүлэгт даа. Хаража үзэе, - гэлсэбэбди.

Тиигэжэ Бэлигма Доржиевна Орбодоева (тэрэ үедэ Дымбрылова) журналист болоһон түүхэтэй. «Буярад үнэндэ» хүдэлжэ эхилхэн саһаа Бэлигма Доржиевна амжалтатай ябаа: Новосибирскын партийна дээдэ хургуулиин журналистикын таһаг дүүргээ, КПСС-эй обкомой «Политический собеседник» журналда редактор-оршуулагшаар ажаллаа, «Буярад үнэнэй» мэдээсэлэй болон бэшэгэй таһагыс даагшаар ажаллаһан намтартай. Удангүй соёлой болон хургуулин таһагта дахин орожо, мүнөөшые тэндэ ажаллаһаар. Буярад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ юм.

Бэлигма Доржиевна - Яруунын бэри. Нүхэрнын Евгений Александрович Орбодоев - эрдэмтэ агроном.

Бүхэроссин фестивалиин лауреат - Дымбрыловтэнэй гэр бүлын ансамбль 20 жэлэйнгээ баяр ёһололой концертдэ хабаадана

Бараһаа хөөрхөн Вика басагандань минии басаган Альбина угаа дуратай, хөөршөөдэг бэлэй. Улаан-Үдын 49-дэхи хургуулин 11 класс дүүргэхээс ябана Виктория Орбодоева олондо мэдээжэ дуушан боложо ябана. Бэлигма, Евгений, Виктория Орбодоевон Дымбрыловтэнэй гэр бүлын ансамблиин эдэбхитэй гэшүүд. Бэлигмагай эхирын үрөөһэн Бэлигтэ, дүү

дүүргэһэн инженер-атомщик Бэлигтэ Доржиевич Дымбрылов эрхыдээ эмтэй, долёобортоо домтой байһан байгаад, мүнөө арадай аргашан болонхойл даа.

Бэлигтэ хоёр хүбүүтэй, хоёр басагатай. Тэднэйнь дундаһаа уран бэлигтэншые, арадай аргашаншые гаража магадгүй. Ехэ хүбүүн Түмэниинь Томскын медицинско академиин оюутан бшуу. Яабашые эдэмнай Бадан Тураахиной үри наһаад ха юм даа.

Ц.ДОНДОГОЙ.

БГРК-гай Буярад арадай инструментнүүдэй оркестртэй хамта П.Чайковскийн нэрэмжэтэ хүгжэмэй колледжын 3-дахи курсын оюутан Эрдэм Дымбрылов хуур дээрэ наадана

хүбүүниинь Баярта - инженер, тэрэнэй хани нүхэр - хүгжэмшэн - Эржена бүлын ансамбль байгуулжа, энэ коллектив иматал республика соогоо бэшэ, Зүүн Сибирьтээ (Ага, Онон, Шэтэ, Эрхүү), Монгол, Хитад, Баруун Европо (Итали, Турци), Хойто Америкэ түбинүүдтэ мэдээжэ боложо байна ха юм.

Нэгэл үдэр соо нэгэ эхэнэ хубаряад түрэнн Бэлигма (паспорт соонь Биликма гэжэ бэшээтэй юм) Бэлигтэ хоёр энэ оной февраль соо алтан ойгоо угтаба гэхэ гү, али 50 наһанайнгаа хилыс хамта алхаба гэшээ.

Томскын политехническэ институт

Вика маматагай Венецидэ

Үзэсхэлэн һайхан Италида «Улгы нютаг» ансамбль айлшалаа

Понедельник, 21

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Х/Ф «ИСТОРИЯ ВЕЧНОЙ ЛЮБВИ»
12.40 М/С «ЛИЛО И СТИЧ»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ»
14.10 Х/Ф «ЕДИНОЖДЫ СОЛГАВ...»
16.00 НОВОСТИ
16.20 Т/С «ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУЯ-2»
17.20 «ПЯТЬ ВЕЧЕРОВ»
18.30 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
19.00 НОВОСТИ
19.10 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
19.40 Т/С «КЛОН»
20.40 ЖДИ МЕНЯ
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ»
23.40 СПЕЦНАЗ. «ИГРА В ЯДЕРНУЮ РУЛЕТКУ»
00.30 «ВРЕМЯ»
00.30 ИСКАТЕЛИ. «ЛЕТУЧИЙ ГОЛЛАНДЕЦ»
01.20 Д/Ф «КРАСОТА ИЗ-ПОД СКАЛЬПЕЛЯ»
01.50 «СКАНЕР». «КТО ЗАКАЗЫВАЕТ МУЗЫКУ»
02.20 Х/Ф «СВЕДИ МЕНЯ СУМА»

«РОССИЯ»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
09.45 «ВЕСТИ НЕДЕЛИ»
10.45 «ОТ ЛЮБВИ ДО НЕНАВИСТИ. УИНСОН ЧЕРЧИЛЬ»
11.40 В «ГОРОДКЕ»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
13.50 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 Х/Ф «БЭТМЕН И РОБИН»
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ПОДРОБНОСТИ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ. МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «НАЙТИ И УНИЧТОЖИТЬ. КОНЕЦ БАНДЫ ГЕЛАЕВА»
01.15 «СИНЕМАНИЯ»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.05 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
12.55 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.35 Т/С «МАНГУСТ-2»
16.35 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.30 Т/С «АДВОКАТ. ПОБЕГ»
КАНАЛ БГТРК
19.35 «КЛЮЧ». КРОССВОРД-ШОУ
19.45 КИНЕМАТОГРАФ
КАНАЛ НТВ
20.40 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
21.45 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-5»
22.50 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.35 Т/С «СТЕРВЫ, ИЛИ СТРАННОСТИ ЛЮБВИ»
02.10 «ЖУРНАЛ ЛИГИ ЧЕМПИОНОВ»
02.45 Х/Ф «СЫГРАЙ ЭТО ЕЩЕ РАЗ, СЭМ»

Ариг Ус

08.10 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.15 М/С «КОТОПЕС»
08.40 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.05 М/С «КАК ГОВОРЯТ ДЖИНДЖЕР»
09.30 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.40 НАШИ ПЕСНИ
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.00 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ РАВВИНА ЯКОБА»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БЧЧ»
17.45 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.15 М/Ф
18.30 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
18.45 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.00 «ЦЕНА ЛЮБВИ»
20.00 М/Ф
20.15 ФОРМУЛА УСПЕХА

20.25 НУЖНЫЕ ВЕЩИ
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 «ОКНА»
22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА». ПОГОДА
23.00 Х/Ф «СТУДЕНЧЕСКИЙ УГАР»

Тивиком

07.20 «ШКОЛЬНОЕ ТВ»
07.50 «ЛОСК». ПОГОДА
08.00 М/С «ЯСОН И ГЕРОИ ОЛИМПА»
08.25 М/С «КОТ ПО ИМЕНИ ИК»
08.50 М/Ф «НА ЗАДНЕЙ ПАРТЕ»
09.00 «КОМАНДА 1611»
09.30 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
10.30 «24». ПОГОДА
10.50 «НЕДЕЛЯ»
12.00 «ОЧЕВИДЕЦ»
13.00 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
13.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
14.00 «ЧАС СУДА»
15.00 «ЦУНАМИ. ЗНАКАПОКАЛИПСИСА»
16.15 «ЧТО С ЭНДИ?»
16.40 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЬ»
17.00 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
18.00 «ЧАС СУДА»
20.00 М/С «ФУТУРАМА»
20.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
21.00 Х/Ф «ТВАРЬ»
22.55 «ЛОСК»
23.00 Т/С «СОЛДАТЫ»
00.15 «ВЕСЕЛЫЕ БАКСЫ»
00.30 «24». ПОГОДА

ОСТС - «БАЙКАЛ»

07.00 Т/С «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
07.40 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ МЫШКИ»
07.50 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
09.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
10.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.30 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЛЯ»
11.30 Х/Ф «СОЛДАТИКИ»

13.40 СКРЫТАЯ КАМЕРА
14.00 Т/С «САБИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
14.30 М/Ф «ВАЛИДУБ»
15.00 М/С «ОЗОРНЫЕ АНИМАШКИ»
15.35 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИДУ»
16.00 М/С «НОВЫЙ БЭТМЕН»
16.30 М/С «ЛЮДИ В ЧЕРНОМ»
17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЛЯ»
19.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
20.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
22.00 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
00.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
00.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
01.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

ДТВ

10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
10.30 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
10.35 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
11.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
12.05 «ТЕЛЕМАГАЗИН»
12.35 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»
12.55 Х/Ф «МИСТЕР РЕВНОСТЬ»
15.10 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
15.40 Т/С «ВОЗДУШНАЯ ПОЛИЦИЯ»
16.45 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
17.50 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.35 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
19.15 Х/Ф «ЗОЛОТОЕ ДНО»
21.25 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.30 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
22.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
22.25 Т/С «ЖЕНАТЫ И СДЕТЬМИ»
22.55 Т/С «МОСКВА. ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ»
00.00 «ШОУ БЕННИ ХИЛЛА»
00.40 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
00.55 Х/Ф «ДОБЫЧА ЯГУАРА»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Вторник, 22

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ»
11.10 Т/С «КЛОН»
12.30 М/С «ЧИПИ ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ»
14.20 Х/Ф «КАДКИНА ВСЯКИЙ ЗНАЕТ»
16.00 НОВОСТИ
16.20 «Т/С «ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУЯ-2»
17.20 «ПЯТЬ ВЕЧЕРОВ»
18.30 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
19.00 НОВОСТИ
19.10 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
19.40 Т/С «КЛОН»
20.40 «КРИВОЕ ЗЕРКАЛО»
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Т/С «КАВАЛЕРЫ МОРСКОЙ ЗВЕЗДЫ»
23.40 Х/Ф «ПЕРЕД РАССВЕТОМ»
ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
С 01.10 ДО 02.40
02.40 Х/Ф «ДВА ДНЯ В ДОЛИНЕ»

КАНАЛ «РОССИЯ»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
16.30 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 «КУЛАГИНИ И ПАРТНЕРЬ»
18.45 Т/С «КАРМЕЛИТА»
19.45 Т/С «ИСЦЕЛЕНИЕ ЛЮБОВЬЮ»
20.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ. МАЛЫШИ»
21.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-3»
23.00 Т/С «ЛЮБОВНИЦА»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 «БАЛОВЕНЬ СУДЬБЫ. ФЕНОМЕН ЛЬВА ЛЕЩЕНКО»
01.15 Х/Ф «СЛУЧАЙ В КВАДРАТЕ 36-80»

20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
21.45 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-5»
22.50 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.35 Х/Ф «ШКУРА АНГЕЛА»
01.00 «СЕГОДНЯ»
01.15 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
02.10 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР

Ариг Ус

07.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
08.10 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.15 М/С «КОТОПЕС»
08.40 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.05 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
09.30 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
09.45 ФОРМУЛА УСПЕХА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.00 Х/Ф «СТУДЕНЧЕСКИЙ УГАР»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БЧЧ»
17.45 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.15 «ВПЕРЕД, К НОВОСЕЛЮ»
18.30 «СЕРЕБРЯНЫЕ КАПЛИ»
18.45 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
19.00 «ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА». ПОГОДА
20.00 «БУДНИ»
20.20 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 «ОКНА». ПОГОДА
22.00 «ДОМ-2. ЗИМОВКА»
23.00 Х/Ф «СЕМЬ НЕВЕСТ ЕФРЕЙТОРА ЗБРУЕВА»
01.15 «ДОМ-2. ЗИМОВКА»
01.45 Х/Ф «ЛУЧШИЕ ДРУЗЬЯ»

10.30 «24». ПОГОДА
10.50 Х/Ф «ТВАРЬ»
13.00 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
13.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
14.00 «ЧАС СУДА»
15.00 Т/С «СОЛДАТЫ»
16.15 «ЧТО С ЭНДИ?»
16.40 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЬ»
17.00 Т/С «МЯТЕЖНЫЙ ДУХ»
18.00 «ЧАС СУДА»
20.00 «ФУТУРАМА»
20.30 «ЕСТЬ ИДЕЯ». «ЛОСК»
21.00 Х/Ф «СИЛЬНЕЙШИЙ УДАР»
22.50 «ЛОСК»
23.00 Т/С «СОЛДАТЫ»
00.15 «ВЕСЕЛЫЕ БАКСЫ»
00.30 «24». ПОГОДА

ОСТС - «БАЙКАЛ»

07.00 Т/С «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
07.40 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ МЫШКИ»
07.50 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
09.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
10.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
10.30 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЛЯ»
11.30 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
13.30 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
14.00 Т/С «САБИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
14.30 М/Ф «ОРЕХОВЫЙ ПРУТИК»
15.00 М/Ф «ОЗОРНЫЕ АНИМАШКИ»
15.35 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИДУ»
16.00 М/С «НОВЫЙ БЭТМЕН»
16.30 М/С «ЛЮДИ В ЧЕРНОМ»

17.00 Т/С «ЛУЧШИЕ»
18.00 Т/С «ТАЙНЫ СМОЛВИЛЯ»
19.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
20.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
22.00 Х/Ф «УМНОЖАЮЩИЙ ПЕЧАЛЬ»
00.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
00.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
01.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
ДТВ
10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
10.30 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
10.35 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
11.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
12.05 «ТЕЛЕМАГАЗИН»
12.35 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»
12.55 Х/Ф «ДОБЫЧА ЯГУАРА»
15.10 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
15.40 Т/С «ВОЗДУШНАЯ ПОЛИЦИЯ»
16.45 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
17.50 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.35 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
19.15 Х/Ф «ГОРИ, ГОРИ, МОЯ ЗВЕЗДА»
21.25 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.30 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
22.00 «НА БУЛЬВАРЕ...»
22.25 Т/С «ЖЕНАТЫ И СДЕТЬМИ»
22.55 Т/С «МОСКВА. ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ»
00.00 «ШОУ БЕННИ ХИЛЛА»
00.40 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
00.55 Х/Ф «КОД «ЭНИГМА»»
03.30 «АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ»
03.50 «КАРДАННЫЙ ВАЛ»

БАЙКАЛ | товары российских и европейских фабрик
ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР
Цены действительны в течение недели
ОБУВЬ ЗИМНЯЯ, КРОССОВКИ, САПОГИ СУХОНОЖНЫЕ, ОБУВЬ КОМНАТНАЯ, ОБУВЬ РЕЗИНОВАЯ, САПОГИ КИРЗОВЫЕ, БОТИНКИ КОЖАНЫЕ

Ёохор нааданай дуунууд

АЛАЙРАЙ АЯЛТААР

Сүндэг хобтоо нээгчтэл, Сэгэн торгоо гаргыта. Сээжэ зүрхөө нээгчтэл, Сэсэн зугаа гаргыта. Хобто юугээ нээгчтэл, Хүхэ торгоо гаргыта. Хүндэй сээжэ нээгчтэл, Хүхюу зугаа гаргыта. Захаан залгамал дэгланил Загарха үбэй дулаахан. Заяаннаа залгаан урагууднил Захадха үбэй зугаатайл. Энгэрхээ залгамал дэгланил хэтэрхэ үбэй дулаахан. Ийбишхээ залгаан урагууднил. Элдэб зүхэннэ зугаатайл. Баабайн бариан булгаанан Бутаран үгы байганай гаа. Баабайнаан залгамал урагууднил Мартуулан үгы байганай гаа. Ийбишн бариан булгаанан Эмдэрэн үгы байганай гаа. Ийбишхэннэ залгамал урагууднил Мартуулан үгы байганай гаа. Нажартаа сээглэнэн сээгнээ Намарай сээг үлүү юумэл. Нагашаан залгамал урагуудни Намгаа ходо ехэ юумэл. Хабартаа сээглэнэн сээгнээ Намарай сээг үлүү юумэл. Ийбишхээ залгамал урагуудни Элыгэндем ходо ехэ юумэл. Баабай манай баянхан гаа, Бариха мүнгөөр дутаагагүйл. Баабайна шэнэн болоходоо, Зугаалха зугаагаар дутаагүйльди. Ийбиш манай баянхан гаа, Эдихэ эдегээр дутаагагүйл. Ийбишхээ шэнэн болоходоо, Ийжэ байжа зугаанальди. Арбан могоной саанааан Абахайн шүлээн таталаантай. Аяар хольн дайганаан Айлшадгай зүрхэн таталаантай.

Хоршн могоной саанааан Хорхойн шүлээн таталаантай, Хольн урагай дайганаан Худануудгай зүрхэн таталаантай. Артельдээ олоон тругаагаа Арбан мянга хобтоололби, Алаг өөрынгөө зүрхэнхөө Айлшад танаараа зугаалаалби. Колхоздоо олоон тругаагаа Хоршн мянга хобтоололби. Холшор өөрынгөө зүрхэнхөө Хүдэн зүхөөр зугаалаалби. Ангарнаан утхажа асарааш үбэйльди, Артельдээ олоон тругаамнай. Артельдээ олоон тругаамнай Атхангүй, хугдангүй бариштал. Худагнаа уджажа асарааш үбэйльди, Колхоздоо олоон тругаамнай Колхоздоо олоон тругаамнай Хугхангүй, агхангүй бариштал. Үгдэн шүдэнэй унаашье хаань, Мүнгэн шүдэ запастайльди, Энш бээ үтлөөшье хаань, Аша гуша запастайльди. Араан шүдэнэй унаашье хаань, Алтан шүдэн запастайльди. Аягтай бээ үтлөөшье хаань, Аша гуша запастайльди. Алайр, Алайр нотагнай Алрхатажа найхан ла, Аягтай хольшортой худанууднай Зугаалан-шууян найхан гаа. Аля, Аля нуурнай Дольдого-дошхоржо найхан ла, Дорьбоотой ерэнэн худанууднай Дуулан-шууян найхан гаа. Гурбатай хөөхэй байхадаа, Гуламтаа тойроод жаргаальди. Гуша гараан наһандаа Зугаатай, наагатай жаргаал. Дүрбэтэй хөөхэй байхадаа, Дүлэнтөө тойроод жаргаальди. Дүшэ гараан наһандаа Домбоёо тойроод жаргаал. С.МАХАЧКЕЕВА.

«Алаг сээжын оёорһоо аятай зугаа бэдэрэе...»

Ангартынга оёорһоо Алтан шулуу бэдэрэе, Алаг сээжын оёорһоо Аятай зугаа бэдэрэе. Сэлэнгынгээ оёорһоо Сэгэн шулуу бэдэрэе, Сэлмэг сээжын оёорһоо Сэсэн зугаа бэдэрэе. Хүндэ гуулин самовартаа Хөөгөө хэжэ хүжөөе. Хүүхэн дүүхэйн ерэхэдэ, Сайгаа аягалжа сайлуулая. Шара гуулин самовартаа Унаяа хэжэ шааюулая, Урихан дүүхэйн ерэхэдэ, Үрмэтэй сайгаараа хүндэлэе. Талын ганса модондо Туулайнууд юундэ сугларааб? Таабай болоһон танда Басагад юундэ сугларааб? Хээрэн ганса модондо Хэрмэд юундэ сугларааб? Хүгшэн болоһон танда Хүүхэд юундэ сугларааб? Малгайн шэнээн үүлэнһээ Манан гараха хэбэртэй. Манайда ерэнэн ахайһаа Зугаа гараха хэбэртэй. Толгойн шэнээн үүлэнһээ Бороон орохо хэбэртэй. Тугаар ерэнэн ахайһаа Зугаа гараха хэбэртэй. Наран соогуур ябахадмни, Намарай хэрюун һануулаа. Нанан залуу ябахадмни, Наадан зугаа һануулаа. Хуһан соогуур ябахадмни, Хабарай хэрюун һануулаа. Холшор залуу ябахадмни, Хатар наадан һануулаа. Нарһан соохи түлөөгээ Наратай байтарынь хулуугаа. Наадан соохи дүүхэйгээ Нүхэртэй байтарынь хулуугаа. Хуһан соохи түлөөгээ Хуратай байтарынь хулуугаа. Хатар соохи дүүхэйгээ Хадамтай байтарынь хулуугаа. Тохомой шэнээн газарта Тойрон байжа хатарая. Толгой дээрэхи залаагаа Хантяр-янтяр хатарая. Гэрэй шэнээн газарта Гэшхэн байжа хатарая. Гээгэ дээрэхи зүүшлээ Хантяр-янтяр хатарая. Хүндэ буугаа үргэлжэ, Хүдөө тээшэе гарая. Хүүхэн дүүхэйе дахуулжа, Наадан тээшэе найгуулая. Сахиур буугаа үргэлжэ, Сарьдаг тээшэе гарая. Сэсэн дүүхэйе дахуулжа, Наадан тээшэе найгуулая. Дамдин ОШОРОВОЙ суглууларинаа.

Уншагшадаимнай туршалгануудһаа

«ХАРА САГАНАЙ ХООРОНДО ЯБАХА - ХҮН БҮХЭНЭЙ ХУБИ ЗАЯАН»

САГНАЙ СЭГТЭЙ ЮМ Улаан шаргал нараа унтараажа, Ушаагай галаар байдаг арад, Хара хирээгэй хааглажа асарһан Худалша хулгайша хобдог саг Харанхы һүни зүүдэндэм ерээ. Таряанай орондо тамхи тарихан, Тэнэг ноёдто төөлэй табихан, Арад зондоо налаабша эдюулһэн Архи мүнгөөр анхилһан саг Айлгаа намай зүүдэндэм ержэ. Уһан хилэзмэн хоёроод байдаг Үлэн хүнэй хоһон хармаан, Даля хухарһан шубуун шэнги Дэшсээ үндыхээсэ болиһон саг Дахин зүүдэндэ харааб мүнөө. Бэрхэ инжгенер үсэгдээр байгаад, Бомж болоод, гуйжа ябахые, Үдэр бүри үшөөл олоор Үгытэниие үдхэдэг зөбүүн саг Үглөөгүүр харабаб зүүдэн соогоо. Сэсэрхэнэн саг саһандал хайладаг, Сэсэн саг сараа үлээдэг. Юурэдөө, саг хүрһэтэй юм - Юу таринаш, тэрэшин ургаха. Буянтай хүнэй гарта бурхан Бадма ланхобо сээг харадаг. Нүгэлтэй хүнэй наманшалһан гарта Носоргоно хамхуул хоёрые харадаг. Арьяа Баала дахаа һаа, Аглаг Диваажан холо бэшэ. Алта мүнэг дахаа һаа, Аюул алад гарахаар бэшэ. Хүдөө зоной ядуу байдал Худалаар ходо найрхажа байхада, Үрбэгэр хатаһан үрмөһые Ургы гэжэ ханахаар байдаг. Араата аман оёотой бэшэ, Арад нэгтэ хэлэхэл байха: «Амидын жаргал - архи хартаабха, Аргагүй болоо - колхоз бусааха!» Ходо маани уншадаг һаа, Хойто наһандаа һаруул сэбэр. Мүргэл хэнгүй ябадаг һаа, Мүнөө наһандаа үзэхэш жэбэр.

Үншэн басаган - төөриһэн галуу - Үйлын нүгөө үүдэ татаа... Урихан шарай эдир залуу Ууха эдеэнэй түлбэри болоо. Хүнэй эрэн досоогоош наа, Харагдаад байдаг - нюухаар бэшэ. Хулгайгаар баяжаха түргэнш наа, Хара нүгэлын бага бэшэ. Архи гэдэг ундамнай Анханай хүндэтэй эдеэн юм. Аягаш үлүү уугаа һаа, Алахаар ехэ хоротой юм. Хулинсаг дэгэлээ һандаһан гэдэг Хахархай хубсаһатай нүхэртөө ороходоо, Хилэзмээр ганса байдаг нүхэртөө Хулинсаг «тоёотоо» найрхаха байгаа гү? Мүнгэтэй эрыюу - хүндэтэй, Мүнгэгүй - сэсэн балай... Мүнөө сагай шэг шарай Мүнгэнэй ганса үнгэтэй. Харые сагаан гэдэг Худалша хазгаар ноёд Хүбшын бартахи бариха, Хүлөөд ябахадни гэдэг лэ. Эбдэрэл, һандарал нотагтаа харахада, Эшхэбтер байндаа өөрынгөө урда. Эндэ түрэнэн, үдэнэн хүбүүдэй Эсэгтээ тоноод арилһан шэнги. Хэлэнгүй аргамгүй - хэлэхэнш бузар: Харалан байдаг таряанай газар, Хэрэгсэ болиһон соорхой тогоондол, Хэбтэнэ мүнөө хаюулшоод. халихай халхин басагад, ногуу янгагар хүбүүд, һараһаа буужа эрээгүй - һандарһан гүрэнэй хүүгэд лэ.

Дондок БАДМАЖАЛОВ

Наһаараа ухаабтай дондордог харгыда Наншууллаар ухаатай болодог хүн. Университет оройдоо табан жэл - Улаан диплом ухаанда бага. Тайшаагай хото дүүрэн байбал, Тархинь хоһон бүмбэгэ шэнги. Аймагай толгой вождин байхада, Агрономһоо бага салинтай бэлэй. Үгы болоһон СССР гүрэн Үнгөрөө баһа олон байгаа. Үнэнэй хажууда худалш байгаа, Үлэн садхалан хоёрш байгаа. Хомор ухаатай хомхой ноёд Хосорхо харгы шэлэһэн байгаа. Хара сагаанай хоорондо ябаха Хүн бүхэнэй хуби заяан. Худал үнэнэй хоорондо ябаха Хамаг зоной хуби заяан. Буряадхан түрэл хэлэтэй аад, Бэшээр дуугараад яхал юм. Үгытэй бэшэ байдалтай аад, Үлүү баяжаад яхал юм. Арюухан сэбэр шарайеһш Алтан зүүшэ гутаана. Эльгэн буряад аялга Эстрадын хашхараан гутаана. Олонш бэшэ арад аад, Отогосоо юугдэ илгардаг юм. Аймаглан амьяараа сугларангүй, Арадай болгоел зугаагаа. «Арюухан сэбэрхэн шараймнай даа, Алтанай мүнгэнэй бэшэ юумэл даа» ХУҺАН Хангил хабсагайн хуудамда Хуһан сайна гансахан. Харан харан нуухадмни, Хүүгэн шэнги адлихан. Хадын шанга халхинда Хотойн гунхана баарһан. Аадар бороонтой үүлэндэ Амьа бүтэнэ хахалн. Үрзэгэр ногоон үһнэ Уулын жабарта хүрмүүһнэ, Хүн сагаан бэснэ Хабсагайн эрмэгтэ мэрүүлнэ. Долоржо шалбарһан хуһанда Дууша шубууд хуунагуй, Хабартаа хангилай оройдо Хүхын донгодоо дуулданагуй. Уяхан бээсэ гасажа, Ургаһан хуһан гоё бэшэ. Үндлөнш дээшэ гаража, Унаха үдэрһын холо бэшэ. Хаанаһаа газараа оложа, Хуһан эндэ ургааб даа. Үргэн нугааа голожо, Үндэрэй сэнгэлэгтэ дурлаа гү?

Агуу Илалтын 60 жэлэй ойдо

САХИЛГААТА ҮЕЫН САХАРИГ ДУНДУУР ТЭГҮҮЛЭН...

БҮРЯАД ЭХЭНЭР БАЙГАЛ ДАЛАЙ ДЭЭРЭ

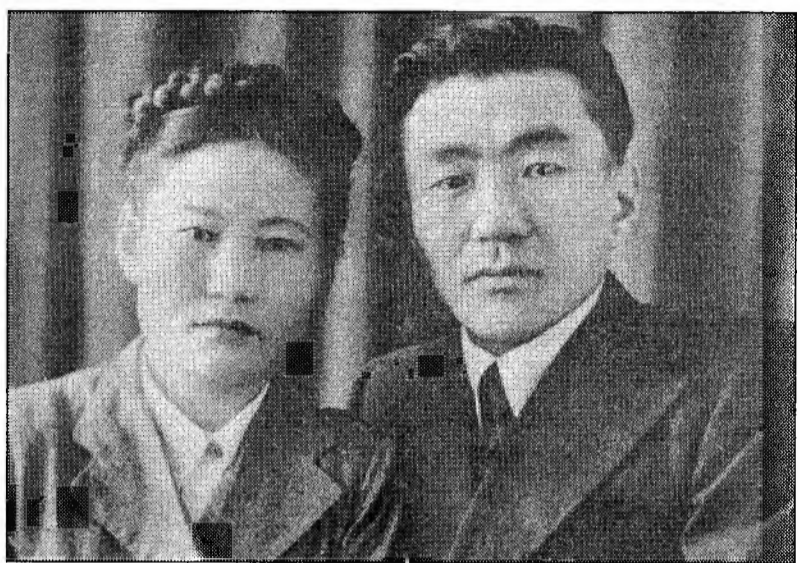
Атар талым адха шорой аяар холуур Аяншалаа зүрхэн дээрэм, байлдаан соогуур Эрын ёһоор харин газар махажа даа, Эхэ нютагай энхэрдэги ойгохол даа.

Тогошиевай шүлэгүүд толилогдодог байһан юм. Мүнөө уншагдайнггаа анхаралда «Сасуутан» гэжэ шүлэгиень дурадханабди.

САСУУТАН
Аба түрэл Совет ороноо алуурадһаа хамгаалан, Арбан долоотой гүлмэрхэн атаржаагүй наһандаа Сахилгаата саг үеын сахариг дундуур тэгүүлэн, Саһаа урид һаншаг дээрээ сагаан хюруу унагаагаа. Гал могой дайнай жэлдэ гасалан гэшыье эдэлээ, Грамм-граммаар шэгнүүлһэн хилэмые сэгнээ. Ганса һанаха нүхэрөө юрөөн, галта замаар үдэшөөд, Гашуун элбэг үлһөө гарган, гараа холотор хүдэлөө Миний үеын сасуутан. Хас тамга, хара тахал фашизмые хүнөөгөөд, Хараалта дэбүүн тама сооһоон арадуудые сүлөөлөө. Агууехэ Илалтын алтан хүлдэ-Улаан туг Алдаһанан хэе дээрэн аглар өөдөн тухөөгөө Миний үеын сасуутан. 1955 оной майн 9-дэ. Эшигма ЦЫБЕНОВА. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалай ба дайнай ветеран Дугар Цыренович Тогошиев. Гэр бүлын альбомһоо.

Агын тойрогой Будапан нютаг тоонтотой Шагдарон хурайха Шулуутай һайхан нютагай Дэжидма нагаса абгай хоёрни Улаан-Үдэ хотодо Дамба хүбүүн-нэйдөө һайханаар үргүүлжэ һуудаг юм. Цыренжаб хурайха 95 наһа хүрөөшые һаа, хүл хүнгэн, сарюун дорюун зандаа, ухаан һаруул, урданай һонин һонин юум хөөррөжэ, мүнөө үеын ажабайдал һонирхожо һуудаг юм. Дэжидма нагаса абгай анханайнгаа хуруу хүүюун зангаараа, сэрбэрхэн сагахан шарайнь залуутайнгаа ульһа алдаагүй, уриханаар энеэбхилэн утжа байна.

Сар хатуу, ашаагаа дутаажа болохогүй, нягтаар харууһалха ёһотой байгаа. һүүлдэ залуухан Дэжидмаае «Дэргжинский» гэжэ пароход дээрэ рулевойгоор абаба. Рулевойгоор хараһан хүниие абадаггүй, нарин нягта, харюу-салгатай хүниие абадаг хэн. - Капитан ходел намайе магтагша һэн, залуу ябаад, тэрэ магтаалай үгэдэнь хүхихэц даа, барагыше хүн гээшэ гүб гэжэ һанахаш. Заримдаа паар багадахадань, котельнэ ороод, заһаха юумыень заһажархихаб. «Тудуповагай вахтада байхада, миний наһаамни амар байдаг», - гэжэ капитан хэлэдэг хэн. Капитанай хэлээр, иигээд лэ ябуулаш гэхэдэнь, компасоор пароходоо ябуулаш. Залуу байгаа, айхаанше мэдэхгүй ябагдаал даа, даал-гагдаһан ажалаа жэншэдгүй хэхэ ёһотой гэхэн хургаалитай ябаади даа. Байгал далайдаа, Ойхон Бархандаа, орон дэлхэйн тэнгэр-ринэртээ мүргэжэ ябадаг хэнби. Ажалайнгаа хажуугаар бээлэй, ойһо оёод, фронтод содадуудта эльгээдэг хэмди, - гэжэ Дэжидма абгай хөөрэнэ. «1944 оной январин 15-да Эхэ ороноо хамгаалан нүхэртнай баатарай үхөөр унаа» гэхэн

мэдээсэл абаад, Дэжидма Тудуповна уйдхар гашуудалда абташые һаа, шүдөө хам зуугаад, ажалаал хэжэ ябаа. 1945 оной ноябриин 15-да ажалһаа табигдажа, Ага нютагаа бусаа һэн. Удангүй Цыренжаб хурайхайтай хуби заяагаа холбохо золтой байгаа. Бага балшар наһандаа үншэрһэн, дайнда нүхэрөө алдажа зүдэрһэн Дэжидма абгайе һайхан сэдхэлтэй Цыренжаб хурай-хаймнай хулыень газарта хүргөөгүй, амар жаргал үзүүлһэн гэжэ хэлээ һаа, алдуу болохогүй. Агын талын буряад басаган, миний нагаса абгай Тудупова Дэжидма Тудуповна Эсэгийн дайнда хархис булимтаргаршадые бута сохихо хэрэгтэ, Илалтын үдэрие ойртуулаха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулжа, Байгал далай дээрэ пароход хүтэлжэ, алба хэжэ ябаһандань би омогорхоноб. Аша зээнэртэ алтан үрээлээ хэлэжэ, алтан дэлхэй дээрэ үшөө олон жэл-дэ амар жаргал үзэжэ ажаһуугыт даа, Цыренжаб хурайхай, Дэжидма нагаса абгай хоёрнай! Намжилма БАЛЬЖИНИМАЕВА. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дэжидма Тудупова Цыренжаб Шагдарон нүхэртэе.

ХОЙМОРОЙ ТҮРҮҮШЫН ТРАКТОРИСТ

Хүн бүхэндэ наһанай зэргэ хэрэг гэжэ байдаг. Зариман бүхы наһаараа малшан, наалишанаар хүдэлдэг, нүгөө-дүүлынь түмэр гүдэгтэй носолдожо, трактор, автомашинатай хуби заяагаа холбодог. Мүн олон жэлдэ багшалжа, үхибүүдэй шууян соо наһаа үнгэргэдэг хүнүүд бии ааб даа. Би Саяан уулын хормойн дорор оршодог хотогор хоймор нютагта гэр бүлөөрөө дүшэн жэл соо ажаһууһадаа, Гомбо Сыденович Баторовые һайнаар мэдэхэ болоһон хадаа, Илалтын 60 жэлэй ойдо дашарамдуулан, тэрээн тухай бэшэхэ хүсэлэнтэйб. Миний мэдэхэдэ, Гомбо Сыденович Баторов тракторай, һүүлдэнь автомашины жолоошон ябаа юм. Тиймэһээ тэрэ бүхы наһаа, хуби заяагаа оньһото техникэдэ зориулан хүн гэхэдэ, алдуу болохогүй. Тэрэмнай һаял 14 наһа хүрэжэ ябаад, хоймор нютагтаа түрүүшын хамтын ажалай эмхидхэгдэхэдэ, аха нүхэдөө дахажа, коммунын гэшүүн боложо, хүдэлмэри хэжэ эхилһэн хүн гэшэ. Тийхэ үедөө хүдөөдэ хүнүүдэй хэдэг ажалай ямар байһаниннь мэдэжэ ааб даа. Хабарай тарилгын үедэ тэрэ эхшүүлтэй хамта модон анзаһаар газар хахалдаг байгаа. Зунай халуунда үбһэ хуряалгын, гармалгын, сомогын үедэ үдэшэндөө орой болотор һүри бодхоожо, бухал шэрэлсэдэг байгаа. Бүри залууханһаа түмэршэ, модошо дархашуултай зэргэ ажалладаг, үбгэдтэй

хамта тэргэ, шарга заһалсадаг, гар тармуур, хажуур эшэлхэ гэхэ мэтые жэншэдгүй заһажархидог байгаа. Мориной зэр эмсэгүүдыешые оёдог, гартаа дүйтэй байһан юм. 1932 оной һүүл багта Түхнэнэй МТС-тэ түрүүшын тракторнуудай бии болоходо, тэндэ механизаторнуудые бэлдэхэ курс нээгдэжэ, аймагай ажахынудһаа ерһэн хүбүүдтэй хамта Гомбошые тэндэ һуража эхилээ. Зургаан һарын турша соо тэдэнэр ХТЗ түхэлэй мөөртэй трактор жолоодохо мэргэ-жэлтэй боложо гараа. Тэрэ сагта тракторист болохо гэшэмнай мүнөө-нэйхээр космонавт болоһонһоошые өөрэгүй хүндэтэй байгаа ха юм. Тэрэ жэлдэ шэнэ ХТЗ түхэлэй трактор жолоодон, ажахынгаа таряалан хахалжа, элдүүрилжэ, борнойжо, үрһэ тариха захалһан намтартай. Түрүүшын зауун гаргахадань, Галба нютагайнь хүнүүд ехэ, багагүй тракторай урда хойнонь орожо байһаад, нэгэ захиһан нүгөө захадань хүрэтэр дахан гүйлдэжэ хараһан, һонирхон юм гэлсэдэг. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээ Гомбо Баторов трактор агтаяа табан жэл соо жолоодожо, хэдэн мянган гектар газар хахалаа, борнойлоо, культиваци хээ. Тийгэжэ бүхы хаба шадалаа, бэлиг шадабаряа хамтынгаа ажахыда үгэжэ ябатарнь, колхоздонь түрүүшын автомашина ерэхэ боложо, шадабари ехэтэй Баторовшые баһал жолоошоний хургуулида һурахаяа Улаан-Үдэ хото ерэхэ. Хахад жэлэй хугасаа соо

автомашинын һуралсал шудалжа, шофёрой үнэмшэлгэ абамсаараа, нютагаа бусажа ерээ. Зуугаад модоной зайда оршодог Байгал далайн баруун хажуудахи Хүлтүүгэй станциһаа ГАЗ-АА түхэлэй (полуторка) шэнэхэн авто-машина нютагаа асаржа, баһашые үетэн нүхэдөө хужарлуулаа бэлэй. Тэрэл Хүлтүүгэй станциһаа цемент, сонхын шэл, янза бүрийн түмэр, шэрэ, бэшшые барилгын хэрэгсэл болон сельпогой эд бараа шэрэхын хажуугаар гүрэндэ тушааха таряа таһалгаряагүй зөөжэ, аймагайнгаа түрүү шофёрнуудай тоодо оролсоо хэн. Дүрбэн жэлдэ автомашина жо-лоодожо ябатарынь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн захалжа, ажал дээрээ амжалта туйлаһан, амгалан тайбан ажаһууһан нүхэдэнь сэрэгэй албанда абтаад, баруун фронтод мордожо эхилээ. Тэдэнэй тоодо нүхэр Баторов оролсоод, табан жэл соо дайнай Улаан дүлэн соогуур үнөөхил ГАЗ-АА, ЗИС-5 түхэлэй автомашинуудые жолоодожо, фронтод ябаһан хүнүүдтэ эдихэ, ууха хоол, хубсаһа хунар, ехэ буунуудай һомонуудые шэрэхын хажуугаар, тэрэ автомашинууд дээрэ тодхоһон «Катюшануудыешые» шэрэжэ, олон хото городуудые фашистнуудһаа сүлөөлсөө. Бүзар дайснаа даралсажа, түрэл нютагаа бусажа ерһэн сэрэгшэ Гомбо Баторов дайнай үедэ гээгдэлдэ ороһон, доройтоһон түрэл колхозоо үндылгэжэ, хүл дээрэн бодхоолсожо, экономика талаар баян болохын тула хамшыгаа

шуулсан оролсоо. Үнөөхил ГАЗ-АА түхэлэй автомашинаял жолоодон, үдэр һүниие мэдэнгүйгөөр ябаа. Үнинэй жолоошон «Восточные Саяны» ажахыдаа дүшөөд жэлдэ олон тоото авто-мобильнуудые һэлгэжэ унаа даа. һүүлдэнь «ПАЗ», «Кубань» гэхэ мэтэ маркын автобусуудые жолоодоо. Гомбо Сыденович «Залуу үетэниие хурган хүмүүжүүлэгшэ» гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ үни хада хүртөө юм. «Ажалса ажалдаа амарха» гэдэг үгэ тон зүб. 80 наһатай байһаад, газаргаа өөрөө модо тошилдаха станок дархалжа, тэрээн дээрээ янза бүрийн юумэнүүдые ба хүнүүдэй захил тошилдадаг хэн. Г.С.Баторов дайнай гал дүлэн соогуур ябалсажа, фашис олон сэрэгүүдые ба тэдэнэй дайшалхы техникые хо-роолсоһонийнгоо түлөө ба хүдөө ажахыда эсэхэ сусаһаа мэдэнгүйгөөр ажаллажа, ажахынгаа экономикадо хубитаяа ехээр оруулһанайнгаа түлөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хоёрдох шатын орденоор, арбаад шахуу дайшалхы болон ажалай медальнуудта хүртэлсэжэ, энгэр захаяа шэмэглэһэн байдаг. Энэмнай Софья нүхэртэе гурбан хүбүүдые, нэгэ басага үргэжэ, хүмүүжүүлжэ, хургажа, хулыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргэһэн.

Б.БИРБАЕВ, Эсэгийн дайнай ветеран, хоёрдох группын инвалид ба СССР-эй арадай гэгээрэлэй отличник.

Буряадай циркые амаршалая!

Монте Карлодо жэл бүри үнгэргэгдэдэг циркын искуствын уласхоорондын фестивальда манай Буряадай гүрэнэй циркын «Сэлэнгэ» бүлэг алтан медальда хүртэбэ...

Түлөөлэгшэдэй зүгһөө урилгануудта хүртөө. Тэдэнэй тоодо, эгээл...

обтмоор - Америкэдэ хүдэлхэ урилга.

Ешигма ЦЫБЕНОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Сэлэнгэ» бүлэг: Баярма Зодбоева, Аня Хабеева, Эмин Цыдендамбаева, Аягма Цыбенова.

САГААЛГАНАН АМАРШАЛГА

- Хун шубуун гарбалтай, Хунан модон сэргэтий, Хурса бүлэгтэн ухаатай Хорн Буряадаа амаршалнаби. Хэтын хэтэдэ алдартай, Хээшье минни зүрхэндэ Хаанашье хэндэшье булндаагүй Хэжэнгэ Буряадаа амаршалнаби...

Селенга, ты моя Селенга

Слова и музыка Э.М.Гармаевой Оркестровка Л.Н.Санжиевой

19 февраля в 14.00 часов дня состоится землячество Селенгинского района в Бурятском театре драмы им. Х.Намсараева.

- 1. Селенга, ты моя, Селенга Светлый лучик родимой земли, Созерцая с тобой мы вдвоем, Слышу сердце твое в тишине. 2. Созву я друзей в звездный час, Сяду рядом, родная моя, Словно в детстве любясь тобой...

Шэнэ номууд

АГНУУРИ ЭРХИЛЭЛГЭ ТУХАЙ

2002 ондо Эрхүүгэй хүдөө ажахын институтай агнуури эрхилэлгын факультетэй профессор Василий Николаевич Скалоной 100 жэлэй ойн баярыг тэмдэглэлгын үедэ Буряадай агнуури эрхилэлгэд тухай фото-зургуудтай мэдээсэлнүүдэй суглуулбар бэлдэжэ хэблэхэ гэхэн дурадхал...

1924 онһоо эхилээд мүнөө болотор Буряадай агнуури ажахын управленин дарганууд тухай фото-мэдээсэлнүүд, Буряад Республикын агнуури ажахын халбаринуудта хүдэлмэрилхэн 342 агнуури эрхилэлгэд тухай тодорхой мэдээн, агнуури управленин зүблөөнүүдтэ хабаадаһан республикын эрхим ангиудтай фото-зургууд зохиоор үгтэбэ. Шэнээр хэблэгдэхэн энэ суглуулбартай танилсагда хабаадаһан управленин хүтэлбэри агнуушад үндэр сэнгэлтэ үгэбэ. Энэ танилсагыш үедэ Хэжэнгын болон Прибайкалийн аймагуудай Гүрэнэй агнуури хилалтын агнуури эрхилэлгэ, БРОО-гой дүй дүршэлтэй егерь Георгий Дмитриевич Олошкиной 70 наһанай ойдо зориулагдаһан баярай уулзалга үнгэргөө. Г.Д.Олошкин Хорини, Хэжэнгын аймагуудта бүмбэгэтэй хоккейн команда эмхидхэхэн юм. Энэ команданууд республикын оло дахин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэн габыятай. Хэжэнгын аймагай бүмбэгэтэй хоккей наадамшад мүлөөшье республика соогоо эрхимлэжэ ябаһаар. Табяд жэлэй саана Георгий Дмитриевичэй эхилхэн энэ хэрэгийн В.М.Манхиров амжалта түгэсөөр үргэлжэлүүлнэ гээд онсолон тэмдэглэхэ шухала. Байгша ондо Хэжэнгын аймагай захиргаан спорт хүгжөөлгэдэ горитой хубитага оруулһан Г.Д.Олошкиной шанда хүртэхын түлөө бүмбэгэтэй хоккейн мүрысөө үнгэргэхөөр хараална.

Д.ХУБИТУЕВ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряадай агнуури эрхилэлгэд» гэхэн суглуулбари.

«БУРЯАД ХЭЛЭН»

Ород дунда нургуулиин 1-дэхи класста үзэхэ «Буряад хэлэн» гэхэн ном Буряад Республикын нуралсалай ба эрдэм ухаанай министрствын нуралсалай министр С.Д.Намсараевай тухаламжаар Буряадай номой хэблээдээр 2003 ондо Улаан-Үдэдэ гараа хэн. Авторнуудын Бадмаева Лариса Батоевна, Мангуйтова Ульяна Ешевва мүн.

Арба гаран Арбагар хасуури Арадаа үргэлжэ, Асарааб тандаа г.м. Бэеын хуби гэхэн темэдэ: хамар, шэхэн, аман, хасар, хүл, гар - булта зурагуудаар харуулагданхай. Үбэл гэхэн темэдэ: үхибүүд хадаһаа холжорнод, хуралшад зураг хараад хөөрхэндэ. Хэрэглэгдэхэ үгэнүүд: саһан, саһан хүүхэдэй, саһаар наадаһа, холжорно, шарга, сана, үхибүүд, хүйтэн. Иймэрхүү түхэлэй холбоо хэлэ хүгжөөлгын аман, бэшэмэл хүдэлмэринүүд олоор үгтэнхэй. Ород хэлтэй нуралта удаан, түргэн аялануудые үгүүлжэ, бэшэжэ нуралга тон хүшэр. Тимэхээ хэпэлэй эхиндэ фоно-зарядка хэргэдэг: а-аа ла-лаа ма-маа о-оо ло-лоо мо-моо ү-үү лу-луу му-муу г.м. Буряад зонхой нэгэ жэл Сагаалган гэхэн темэдэ 12 амитанай үнгэтэ зурагуудаар харуулан жэлнүүд үгтэнхэй. Гадна жэл бүхэниниш, уран шүлэгээр: Үндэр модондо байртай, Үзэм жэмэс эдэтэй, Уулзаһан бүхэиниш нажаадаг Үлүү тоомгүй бншэн жэл. Сахир мүшгэн үндэгтэй, Сахариг түхэрээн нодэтэй, Саг сагта донгодоог Сагаан алаг тахья жэл. Хон-хон дуутай, Хондолой дээрэ дэгээтэй, Хото хорео ханхдаг Хул хурдан нохой жэл г.м. Ном дотор дэлгэрэйги текстнүүд олоор үгтэнхэй: уннаад, удхынь хөөрэхэ, түсэб табиха, инсценировка зохиохо г.м. номин даабаринуудтай. Номой түрэхэлдэ тон олон темнүүдээр словарь үгтэнхэй. 1-дэхи класста нураха нуралшад, багшанарта аштай туһатай ном болоо гэжэ наһааб. Авторнуудтань гараад байһан Тахья жэлдэ үндэр амжалтануудые хүсөөд, 2-дохи, 3-дахь классуудта номуудые бэшэхынь хүсэлбди.

1. Зураг: Үбгэн аба аманартаяа эсэрлэг соо. Текст: Энэ манай үбгэн аба. Бидэ үбгэн абадаа дуратайбди. Үбгэн абаһанай манда ном ушһадаг. 2. Зураг: Хүшгэн эжынь аманартаяа эдэлжэ нуунад. Текст: Энэ манай хүшгэн эжы. Бидэ хүшгэн эжыдээ дуратайбди. Хүшгэн эжыһанай манда эдэ шанадаг. 3. Тоо бодолгоор. Хэдыб? гэхэн асуудалда харюусаха даабаринууд: 1 мнпсгэй, 4 нохой, 10 сээсэгүүд г.м. үхибүүд тоолохо болоно. Үнгэтэ зурагууд. 4. Үбгэн бишыхан хүбүүн хоёрой хөөрлэдөөн үнгэтэ зурагаар үгтэнхэй.

Роза ДАШИЕВА, Улаан-Үдын 19-дэхи нургуулиин багша.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство. Генеральна директорэй - ахамад редакторай уялгануудые дүүргэгш Т.В.САМБЯЛОВА. Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА. РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), А.А.АНГАРХАЕВ (генеральна директор-ахамад редактор), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (харюусалгата секретарь), В.Г.ГОМБОЕВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.